

Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Tartışmacı Metinlerin İncelenmesi (YEE B2-C1 Ders Kitabı Örneği)

Analysing Argumentative Texts in Turkish Language Teaching to Foreigners Textbooks (Example of YEE B2-C1 Textbook)

Erdem HAMARATLI 

¹ Bursa Uludağ University, ULUTOMER, Bursa, Türkiye, erdemhamaratli@uludag.edu.tr, 0000-0003-1191-7124

Article Info/Makale Bilgisi

Received/Geliş:

19.05.2023

Accepted/Kabul:

30.06.2023

Online/Çevrimiçi:

30.06.2023

Öz: Dil öğretiminin kazanımları ve yeterlik düzeyleri Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde (D-AOBM, 2020) belirlenmiştir. Bu "çerçeve metni" esas alan kurumlar, dil öğretiminde okuma, dinleme, yazma, konuşma becerilerini kazandırmak için sınıf içi etkinliklerde, uyguladıkları yöntem ve tekniklerde, kullandıkları kitaplarda da ilgili standartları takip etmelidir. Dil öğretimindeki yeri göz önüne alındığında ders kitapları bu standartları karşılayıp karşılamadıkları açısından değerlendirilmeli, güncelliğini yitiren kitaplar yenilenmelidir. Çerçeve metinde en çok karşılaşılan kazanımlardan biri de "tartışma" unsurlarının kullanımınıdır. Ayrıca, Maarif Vakfı tarafından hazırlanan Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'nda (TYDÖP, 2019) orta ve ileri seviyelerde tartışmacı metin yapısına dair kazanımların yoğun olarak yer aldığı görülmektedir. Dil öğrenen bireylerin bir sav geliştirebilmeleri, savlarını destekleyebilmeleri, karşı savları çürütebilmeleri ancak tartışmacı metin yapılarıyla öğretilir. Bu bağlamda ders kitaplarında tartışmacı metin yapısına dair örnekler B2 seviyesinden itibaren yeterince yer verilerek tüm beceri alanlarında öğrencilerin tartışma unsurlarını edinmesi gerekmektedir. Bu çalışmada, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde en çok kullanılan kitaplardan olan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 ve C1 ders kitaplarında kullanılan tartışmacı metin örneklerini, kullanım sıklıklarını, metin türü özelliklerini, metin türü öğretim stratejilerini, bunların hangi etkinlik ve konular ile işlendiğini incelemek hedeflenmiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi şeklinde gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, dil becerisi, metin türü, tartışmacı metin, ders kitabı*

Cite this article/Atf:
Hamaratlı, E. (2023)
Yabancılara Türkçe
Öğretimi Ders
Kitaplarındaki
Tartışmacı
Metinlerin
İncelenmesi (YEE B2-
C1 Ders Kitabı
Örneği), Sakarya Dil
Dergisi, 1(1) (57-72).

Abstract: The outcomes and proficiency levels of language teaching are set out in the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR, 2020). Institutions based on this "framework text" should follow the relevant standards in their classroom practices, the methods and techniques they apply, and the books they use in order to gain reading, listening, writing and speaking skills in language teaching. Considering its important place in language teaching, textbooks should be evaluated in terms of whether they meet these standards and outdated books should be renewed. One of the most common learning outcomes in the framework text is the use of "argumentation" elements. In addition, in the Teaching Turkish as a Foreign Language Programme (TYDÖP, 2019) prepared by the Maarif Foundation, it is seen that the learning outcomes related to argumentative text structure are intensively included at intermediate and advanced levels. The ability of language learners to develop an argument, support their arguments, and refute counter-arguments can only be taught through argumentative text structures. In this context, examples of argumentative text structure should be given enough space in the textbooks starting from B2 level and students should acquire argumentation elements in all skill areas. In

this study, it is aimed to examine Yedi İklim Turkish Language Teaching Book Kit B2 and C1 textbooks, which are among the most widely used textbooks in teaching Turkish as a foreign language, in terms of the examples of argumentative texts used, their frequency of use, text type features, text type teaching strategies, and the activities and subjects with which they are associated. The research was conducted in the form of document analysis from qualitative research methods. The data obtained were analysed through descriptive and content analysis.

Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, language skills, text type, argumentative text, textbook

Extended English Summary

The main aim of language teaching is to develop individuals' reading, listening, writing and speaking skills in the target language. In order to realise this aim, the outcomes and proficiency levels of language teaching are defined in the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR, 2020). In our country, courses are organised based on this "framework text". For this reason, public and private institutions teaching Turkish as a foreign language should follow the relevant standards in their classroom practices, the methods and techniques they apply, and the books they use in order to provide education at international standards. In language teaching, textbooks also serve as a syllabus. In this respect, textbooks should be evaluated in terms of whether they meet these standards and outdated books should be renewed.

One of the most common learning outcomes in the framework text is the use of "discussion" elements. In addition, in the Teaching Turkish as a Foreign Language Programme (TYDÖP, 2019) prepared by the Maarif Foundation, it is seen that achievements related to argumentative text structure are intensively included at intermediate and advanced levels. Argumentation, which we encounter a lot in daily life and academic life, is an issue that should be carefully emphasised in language learning. Argumentation consists of the stages of looking at a subject from different angles, determining the supported or opposed aspects of the subject, and convincing the reader/listener. Although these components are encountered in reading texts, we need to refer to them frequently during listening, writing and speaking. In this respect, it is only through argumentative text structures that language learners can be taught to develop an argument, support their arguments and refute counter-arguments.

The framework texts mentioned above are expected to enable language learners to recognise text types, to learn the structural features of text types and to understand how this affects discourse and content. The acquisitions related to argumentative text structure are mostly at B2 and C1 levels. Therefore, in the textbooks prepared for teaching Turkish as a foreign language, examples of argumentative text structure should be given enough space starting from B2 level and students should acquire argumentation elements in all skill areas.

In this study, it is aimed to examine the B2 and C1 textbooks in Yedi İklim Turkish Language Teaching Book Kit, which is one of the most widely used textbooks in teaching Turkish as a foreign language, in terms of the examples of argumentative texts used, their frequency of use, text type features, text type teaching strategies, and the activities and subjects with which they are associated. Since Yedi İklim Turkish Teaching Book Kit is one of the most widely used publications in Turkish language teaching, these books were accepted as data collection

tools. The research was carried out in the form of document analysis from qualitative research methods. The data obtained were analysed through content analysis. According to the results of the study, it was determined that Yedi İklim Turkish B2 and C1 textbooks are quite inadequate in terms of teaching argumentative text structure, exploring the form and content features of this genre, the number of model texts included and the activities designed for it. It is concluded that textbooks should be updated with new studies, standards of language teaching programmes and different perspectives.

1. Giriş

Dil öğretiminin dört temel beceri üzerinde gerçekleştiği kabul edilir. Gerek ana dili gerekse yabancı dil edinimi sürecinde öğrenenlerin bu beceri alanlarında geliştirilmesi hedeflenir. Bu ekseninde dil öğreten kurumlarca sistemli ve akademik bir düzlemde uluslararası standartlar da dikkate alınarak bir öğretim metodu tercih edilmeli ve buna uygun kaynaklar üretilmelidir. Bu kaynakların başında ise ders kitapları gelmektedir. Ders kitapları dil öğretiminde en çok kullanılan materyal olup (Karababa, 2009: 276) aynı zamanda bir izlenim görevi de görmektedir. Bu sebeple ders kitaplarının uluslararası platformda kabul görmüş standartlarda olması, bu standartlarda öngörülen kazanımları gerçekleştirmeye yönelik bir içeriğe sahip olması da önem taşımaktadır. Ders kitaplarının farklı bağlamlarda incelenmesi faydalı olacaktır.

Ders kitaplarının hazırlanması aşamasında alanyazın, öğrenen ihtiyaçları, dil politikaları gibi etkenler belirleyici olabilir. Bunların yanı sıra temel dayanak ise Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni'dir. Bilindiği üzere söz konusu çerçeve metin zaman zaman güncellenmekte, çağın ihtiyaçlarına göre bazı kazanımlar eklenmekte veya çıkarılmaktadır. Kitapların da dört temel beceriyi geliştirecek içerikleri açısından zengin olması beklenir (Korkmaz, 2019a: 122). Okuma ve dinleme becerisi alımlama alanına girse de diğer becerilerin de temelini oluşturur. Bireyler yabancı dilde konuşabilmek ve yazabilmek için öncelikle okuma ve dinleme çalışmalarıyla desteklenirler. Ders kitaplarında yer alan okuma ve dinleme metinleri, öğrenciye belli bir söz varlığı oluşturma, dilin yapısını ve söylem bilgisini kazanma, dil bilgisi kurallarının nasıl kullanıldıklarını görebilme gibi fırsatlar da sağlar. Böylelikle okuma ve dinleme yaparken aynı zamanda dil öğrenen bireylerin konuşma ve yazmalarına hem doğrudan hem de dolaylı etki edilmiş olur. Bundan dolayıdır ki ders kitaplarında okuma ve dinleme metinleri daha fazla bir alan kaplar.

Günay (2008), metinlerin bildirişim değeri taşıdığını ve eyleme yönelik olduğunu bildirirken, Güneş (2013) ise metnin bu iletişim unsurlarının yerleştirildiği yapılar olduğunu ifade etmektedir. Korkmaz (2019b: 99) alan yazından hareketle metin kavramına dair “kullanılış ve kuruluş amaçları açısından farklılıklar gösterdiği, metinsellik ölçütleriyle şekillendirildiği, bir başı ve sonu olduğu ve iletişim amaçlı oluşturulan cümleler bütünü” olduğu tanımını yapmaktadır. Dil öğretiminde de belli metin yapıları kullanılarak metnin çözümlenmesi, iletişimsel işlevinin ön plana alınması ve verilmek istenen mesaja ulaşılması daha doğru bir yaklaşım olacaktır (Temizkan, 2016: 32). Bu sebeple metnin küçük yapı, büyük yapı ve üst yapısının öğrencilere kazandırılması gerekmektedir. Bu ekseninde, ders kitaplarında farklı metin türlerinde içeriklere belli oranda yer verilmeli ve öğretilen metinlerin bileşenlerini yansıtan iyi metin örnekleri üzerinden dil öğretim basamakları ve uluslararası dil öğretim programlarına uygun bir öğretim gerçekleştirilmelidir.

Mert (2011: 9) Türkçe ders kitaplarındaki temel gereçler kitaplardaki metinler olduğundan metinleri inceleyen bilim alanlarından faydalanmak gerektiğini ifade etmektedir. Dil öğretimine yönelik hazırlanan ders kitaplarında özgün ve dil öğretiminde kullanılmak üzere özel olarak geliştirilmiş (kurgu, kurmaca) metinlere yer verildiği bilinmektedir (İltar ve Açık, 2019: 316). Bu metinlerin hep aynı türde ve yapıda tek düze olarak hazırlanması hem öğrenenlerin sıkılmasına yol açar hem de kazanımların gerçekleştirilmesinin önüne geçer. Dil öğretiminde son dönemlerde tür temelli yaklaşımın önem kazandığı görülmektedir. Buna bağlı olarak ders kitaplarında da bu yaklaşımı yansıtabilecek bir yol izlenmesi gerekir.

Tür temelli metin öğretiminde metinlerin şematik yapısı yani formu da öğretilir. Metnin şematik yapısını ifade eden üst yapı, seçilen metin türüne bağlı olarak birtakım ayırt edici özellikler taşır. Metinler bu türün şematik formuna göre organize edilir (Bozkurt, 2019). Öğrencilerin metin türünün özelliklerini tanımasını, metinleri anlamasını ve derin yapısına ulaşmasını da kolaylaştıracaktır (Topçuoğlu Ünal, 2022: 213). Bu anlamda metin türü ve yapısı öğretimi dil öğretiminde kritik bir yerde konumlanmaktadır. Dilidüzgün (2011)'e göre dil öğretimi bir anlamda metin türü öğretimidir. Ona göre dil öğretiminde dil yapıları ve söylem özelliklerinin farklı metin yapılarında nasıl etki uyandırdığının gösterilmesi öncelikli işlerdendir.

Dil öğrenenlere metin yapısı öğretilirken aslında o türde okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerileri kazandırmak hedeflenir. Özellikle akademik eğitimleri sırasında farklı türlerde metinlerle karşılaşan öğrencilerin bu türlerin elementlerini çözümleyebilmesi gereklidir. Çünkü metin türleri, metnin okunma amacını ve okunma biçimini belirler (Korkut, 2016; Şimşek, 2016). Metin türü bilgisine sahip olan bireyler, o türde metin üretiminde de daha başarılı olurlar. Başka bir deyişle, tür farkındalığı dil öğretiminde hem alımlama hem de üretim becerilerine katkı sağlar.

Öğretilen metin türünde/yapısında öğrencilerin okuma kadar yazma yapabilmesi de önemlidir. Çünkü bu bireyler akademik ortamlarda, gündelik hayatta, çevrim içi ortamlarda farklı tür ve yapılarda metinler üretmek zorundadır. Güngör (2020: 178) akademik yazma derslerinde tür temelli yaklaşımın tercih edilebileceğini belirtir. Ona göre bu yaklaşım öğrencilere metinlerden öğrendiklerini nerede kullanmaları gerektiğini öğretmeyi amaçlar. Sidekli (2018) ise hem metin üreticisinin hem de okuyucunun metin türü farkındalığının olması gerektiği ve bu teknikleri kullanabilmesini savunmaktadır.

Dil öğrenen bireyler, hem günlük hem de akademik dil kullanımlarında tartışma unsuruna başvurmak durumunda kalırlar. Dil öğrenenler, ders kitaplarında yer alan uygun metin ve etkinlikler vasıtasıyla bu beceriyi kazanırlar. Tartışmacı metinler (argumentative text) ise bu beceriyi kazandıran en uygun metin türüdür. Tartışmacı metin, bir konuyu destekleyen ve karşı çıkan görüşleri nesnel bir şekilde içeren, yazarın belli bir görüşü gerekçe ve delilleriyle savunduğu bir metin türüdür. Gökçe (2016: 23) tartışmacı metinde bir görüşü kanıtlamanın, bir bakış açısını savunmanın önemine değinerek alıcıyı ikna etme amacı ile yazıldıklarını; Golder ve Coirier (1996: 272) ise bir konuda bir görüşü savunmak veya karşı görüşleri çürütmek amacıyla yazılan veya söylenen metin olduğunu belirtirler.

Toulmin “Uses of Argument” adlı eserinde (1958) tartışmayı yapısal yönden değerlendirmeyi amaçlayan bir modelinde veri, iddia, garanti şeklinde üç temel; destek, niteleyici ve reddedici şeklinde üç yardımcı öge olmak üzere altı ögeden oluştuğu söylenir (Akt. Coşkun ve Tiryaki, 2011). Ancak Toulmin’in geliştirdiği teoriye daha sonraları karşı çıkanlar ya da ekleme yapanlar olmuştur. Coşkun ve Tiryaki (2011) tartışmacı metinlerin ana elementlerini “veri, iddia, karşı iddia ve sonuç” olarak; yardımcı elementleri “destek gerekçesi ve çürütme gerekçesi” olarak belirlemişlerdir. Bu çalışmada bu sınıflandırma esas kabul edilmiştir.

Tartışmacı metinlerde veri (giriş), tartışmanın üzerine bina edileceği zemini ifade eder. Bu kısımda problem durumunun temellerini ele alan bilgiler, tanımlamalar verilir. İddia, yazarın savunduğu temel görüştür. Karşı iddia ise tartışılan probleme dair yazarın görüşüne muhalif olan tarafın savunduğu görüştür. Bu metin türünde yazar, savunduğu iddiayı güçlendirmek için gerekçelerden ve kanıtlardan faydalanır. Ayrıca karşı iddiayı savunanların görüş ve gerekçelerine de yer verir. Bundan sonra karşı iddiayı çürütmeye çalışır. Sonuç bölümünde iddia tekrar edilerek mesele özetlenir. Problem bir çözüme bağlanır.

Dil öğretimi programlarında tartışma unsurları ve tartışmacı metinlere dair bolca kazanımın yer alması Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de dikkate alınması gereken bir husustur. Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni’nde (D-AOBM, 2020) tüm alanlarda tartışmacı metin ile ilgili kazanımların yer aldığını söylemek mümkündür. Örneğin okuma alanının “bilgi ve sav için okuma” (2020: 60-61) bölümünde B2 seviyesi için “*Belirli duruş ve tutumun sergilendiği çağdaş sorunlarla ilgili makaleleri ve raporları anlayabilir. Bir metnin ne zaman olgusal bilgi verdiğini ve ne zaman okuyucuyu bir şeye ikna etmeye çalıştığını fark edebilir.*” kazanımı mevcut iken, B1 seviyesi için ise “*Açıkça işaret edilen tartışmacı metinlerdeki ana sonuçları belirleyebilir. Sunulan konunun ele alınmasındaki bir dizi tartışmayı detaylı olmasa bile fark edebilir.*” şeklinde ifade edilen kazanım mevcuttur. Yazılı üretim alanının “genel yazılı üretim” bölümünde (2020: 70-71) B2 seviyesi için “*Farklı kaynaklardan bilgi ve savları sentezleyip değerlendirerek ilgi alanıyla ilişkili çeşitli konularda açık, ayrıntılı metinler üretebilir.*” Raporlar ve denemeler (kompozisyonlar) bölümünde (2020: 72-73) de C1 seviyesi için “*Yardımcı noktalar, nedenler ve ilgili örneklerle bakış açılarını belirli bir uzunlukta genişletebilir ve destekleyebilir.*” kazanımları tanımlanmıştır. Tüm beceri alanları için benzer kazanımların yoğunluğu çerçeve metnin 2020 versiyonunda göze çarpan bir durumdur.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı (TYDÖP, 2019) da tartışmacı metin yapıları açısından birçok dikkat çekici kazanım barındırmaktadır. B2 seviyesi için “*Tartışmaya dayalı metinlerde iddia, açıklama ve yorumları ayırt eder*”, “*Tartışmacı metinlerdeki iddiaları, destekleyici ve karşıt görüşleri ayırt eder.*”, “*Gerekçelendirilmiş görüş ve önerileri belirler.*” *Görüş/eleştiri veya yorumları ayırt eder.*” ve “*Tartışmacı metinler yazar.*” kazanımları bunlara örnektir. Bu kazanımların C1 seviyesi için de “*Tartışmaya dayalı metinlerde iddia, açıklama ve yorumları ayırt eder.*”, “*Tartışmacı metinlerdeki iddiaları, destekleyici ve karşıt görüşleri ayırt eder.*” şeklinde yinelendiği görülmektedir. Bu programda yine B2 ve C1 seviyelerinde öğrencilerin metin türlerini tanımları, türün özelliklerine göre sınıflandırma ve içeriği değerlendirme yapmaları gibi yeterliklerden söz edilir. Özetle Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireylerin B2 ve C1 seviyelerinde metin türlerini tanımları ve metin

yapılarına göre metnin içeriğini çözümlayebilmeleri her iki çerçeve programda beklenmektedir. Dolayısıyla alanda kullanılan ders kitaplarının da bu içerikleri karşılayacak nitelikte olması gerekmektedir. Bu çalışma ile Yedi İklim B2 ve C1 ders kitaplarının (2015) tartışmacı metin içerikleri açısından ele alınması amaçlanmıştır.

2. Yöntem

Bu bölümde çalışmanın yöntemi, veri toplama araçları ve verilerin analizine ilişkin bilgiler verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi şeklinde yürütülmüştür. “Doküman incelemesi, araştırılacak konular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Doküman incelemesinde konuya ilişkin belgelerin, belli bir durumu ve görüşü ortaya çıkaracak şekilde çözümlenmesi önemlidir (Karasar, 2007).

2.2. Örneklem

Bu çalışmanın örneklemini Yedi İklim Türkçe B2 ve C1 ders kitapları (2015) oluşturmaktadır. Bu kitapların tercih edilmesinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmek amacıyla gerek resmî gerekse özel kurumlarca yaygın olarak kullanılması etkili olmuştur. Ayrıca Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni’nde (D-AOBM, 2020) “tartışmacı metin” ile ilgili kazanımların B2 ve C1 seviyelerinde yoğunlaşması sebebiyle setin bu seviyedeki ders kitapları örneklem olarak belirlenmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Yedi İklim Türkçe B2 ve C1 ders kitaplarında yer alan tartışmacı metin örnekleri, kullanım sıklıkları, metin türü özellikleri, metin türü öğretim stratejileri, bunların hangi etkinlik ve konularla ilişkilendirildikleri bağlamında incelemenin amaçlandığı bu çalışmada verilerin elde edilmesi için bir form oluşturulmuştur. Formun oluşturulması aşamasında Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni’nde (D-AOBM, 2020) yer alan kazanımlar ve Coşkun ve Tiryaki (2011) tarafından oluşturulan “Tartışmacı Metin Elementleri” esas alınmıştır. Formda beceri alanı, metin türü, metinlerin/etkinliklerin tartışmacı metin türüne uygunluğu ve tartışmacı metin elementleri boyutlarına yer verilmiştir. Kitaplarda yer alan tüm metin ve etkinlikler incelenerek ilgili olanlar forma yerleştirilmiştir. Bu form vasıtasıyla hangi beceri alanında kaç tartışmacı metin/etkinliğe yer verildiği, kitaplarda yer alan metinlerin/etkinliklerin tartışmacı metin elementlerini ne ölçüde taşıdığı, tartışmacı metinlerin/etkinliklerin hangi konularla ilişkilendirildiği ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Çalışmanın verileri içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. “İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 259). Bu ekseninde, incelenen ders kitaplarında yer alan metinler tek tek incelemeye tabi tutularak forma işlenmiştir. Bu incelemede kullanılan metin

ve etkinliklerin tartışmacı metin türüne uygun olup olmadıklarına, hangi beceri alanında kaç tartışmacı metin/etkinliğe bulunduğu yer verilerek çerçeve metindeki kazanımları taşıyıp taşımadıkları analiz edilmiştir.

3. Bulgular

Bu bölümde Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 ve C1 ders kitaplarında yer alan tartışmacı metin türü içeriklerine yer verilmiştir.

3.1. Yedi İklim Türkçe B2 Ders Kitabına Yönelik Bulgular

Yedi İklim Türkçe B2 ders kitabında okuma becerisi içerisinde tartışmacı metin etkinliklerine yönelik bulgular aşağıdadır.

Metin Başlığı	Sayfa	Beceri	Açıklama
Komşuluk	50	Okuma	<p>Geçmişteki komşuluk ile günümüzdeki komşuluk ilişkilerini karşılaştırmayı hedefleyen metinde daha çok geçmişteki komşuluk ilişkilerine yer verildiği gözlenmektedir. Metin içerisinde “karşı iddia, gerekçe, sonuç” gibi tartışmacı metin elementlerinden çoğunun bulunmadığı görülmüştür.</p> <p>Metin çözümleme etkinliklerinde de tartışmacı metin elementlerini keşfetmeye dönük etkinlik bulunmamaktadır.</p>
Yaşlılık	74	Okuma	<p>Metin kurgusu bakımından doğrudan bir tartışmacı metin görünümü sergilemese de farklı görüş ve bakış açılarını ortaya koyma ve yazarın görüşünü kabul ettirmeye yönelik olduğundan dolayı bu kapsamda değerlendirilebilir.</p> <p>Tartışmacı metin elementlerinden “sonuç” kısmı görülmemektedir.</p> <p>Anlama etkinliği metin içerisindeki görüşlerin yazara ait olup olmadığını tespit etmeye dönüktür.</p>

B2 ders kitabında toplam 59 metin tespit edilmiştir. Tespit edilen 59 okuma metninden sadece 2 tanesinin tartışmacı metin özelliği taşıdığı anlaşılmıştır. Metinlerden bir tanesi “Komşuluk” başlığını taşıırken diğeri “Yaşlılık” başlığını taşımaktadır. Metinlerde “iddia” elementinin bulunduğu ancak “karşı iddia” elementinin ise göz ardı edildiği görülmektedir.

Yedi İklim Türkçe B2 ders kitabında dinleme becerisi içerisinde tartışmacı metin etkinliklerine yönelik bulgular aşağıdadır.

Metin Başlığı	Sayfa	Beceri	Açıklama
Köyde Hayat, Şehirde Hayat	104	<i>Dinleme</i>	Dinlediklerinden hareketle köyde ve şehirde yaşamının olumlu ve olumsuz yanlarını yazdırmaya yönelik etkili bir pratiktir. Çünkü tartışmacı metinlerde karşı iddia da bulunmalıdır. Başlık buldurma etkinliği de istenmektedir. Bu da metin türüne uygun bir etkinlik olarak yorumlanabilir.

B2 ders kitabında sadece 1 metinde tartışmacı metne yer verildiği görülmektedir.

Yedi İklim Türkçe B2 ders kitabında yazma becerisi içerisinde tartışmacı metin etkinliklerine yönelik bulgular aşağıdadır.

Metin Başlığı	Sayfa	Beceri	Açıklama
Paragraf Tamamlama	63	<i>Yazma</i>	“İnsan hayatında çocukluk çok önemlidir. İnsanın kişiliği bu dönemde oluşmaya başlar” şeklinde bir giriş verilerek paragrafın tamamlanması istenmiştir. Burada öğrencilerin çocukluk döneminin diğer dönemlere göre daha önemli olduğunu savunması, gerekçelerle desteklemesi gerektiğinden bu kapsamda ele alınabilir. Ancak öncesinde yazmanın nasıl yapılacağına dair bir öğretime ya da örneğe rastlanmamaktadır.
Sana Göre, Bana Göre	131	<i>Yazma</i>	Öğrencilere okuma metinlerinden hareketle öncül fikirler verilerek savundukları fikri desteklemeleri ve açıklamaları beklenmektedir. “İddia” elementinin öğretimi açısından etkili bir etkinlik olarak değerlendirilebilir. Ancak öncesinde bir öğretime ve örneğe rastlanmamaktadır.
Öğrenme Şekilleri	144	<i>Yazma</i>	Öğrencilere okuma metinlerinden hareketle öncül fikirler verilerek onların savundukları fikri desteklemeleri ve açıklamaları beklenmektedir. “İddia” ve “karşı iddia” elementlerinin öğretimi açısından etkili bir etkinlik olarak

değerlendirilebilir. Ancak öncesinde bir öğretime ve örneğe rastlanmamaktadır.

B2 ders kitabında tartışmacı metne yönelik 3 yazma etkinliğine rastlanmaktadır. Bu etkinliklerin de genelde paragraf düzeyinde olduğu, metin düzeyinde yazma açısından yetersiz olduğu görülmektedir. Ancak metin türü öğretime dair bir içeriğe rastlanmamıştır. Türün gereklilikleri öğretilerek tür temelli bir yazma yaklaşımı benimsenmemiştir.

Yedi İklim Türkçe B2 ders kitabında konuşma becerisi içerisinde tartışmacı metin etkinliklerine yönelik bulgular aşağıdadır.

Metin Başlığı	Sayfa	Beceri	Açıklama
Atasözleri	51	Konuşma	Verilen atasözlerinden hangilerinin metindeki fikre destek gerekçesi olabileceğine dair bir etkinliktir.
Sizce Yemek Yapmak Sanat Mıdır?	97	Konuşma	“Yemek yapmak sizce sanat mıdır? Niçin?” sorusu ile öğrencilerin fikirlerini savunması beklenmektedir.
Konuşma Soruları (Ünite Hazırlık)	102	Konuşma	“Büyük şehirde mi yoksa bir köyde mi yaşamak isterdiniz?” ve “Sizce en zor meslek hangisidir?” soruları ile öğrencilerin fikirlerini savunması beklenmektedir.
Kadınlar Mı Erkekler Mi?	110	Konuşma	Öğrencilerin bir fikri savunmasını gerektiren konuşma etkinliği verilmiştir.
Benim Fikrim	137	Konuşma	Etkinlikte verilen fikirleri ne sıklıkta benimsedikleri üzerinden tartışmaları beklenmektedir.
Konuşma Soruları (Ünite Hazırlık)	142	Konuşma	Öğrencilerin bir fikri savunmasını gerektiren konuşma etkinliği verilmiştir.

B2 ders kitabında diğer becerilere nazaran konuşma etkinliklerine daha fazla yer verildiği görülmektedir. Ancak B2 kitabı boyunca bu etkinliklerin sayısının 6 ile sınırlandırıldığı görülmektedir. Konuşma sorularında genellikle öğrencilerin bir fikri desteklemeleri istenmektedir. Karşı iddiayı isteme açısından yetersiz olduğu görülmektedir.

3.2. Yedi İklim Türkçe C1 Ders Kitabına Yönelik Bulgular

Yedi İklim Türkçe C1 ders kitabında okuma becerisi içerisinde tartışmacı metin etkinliklerine yönelik bulgular aşağıdadır.

Metin Başlığı	Sayfa	Beceri	Açıklama
Egzersiz Neden Bu Kadar Yararlı?	28	<i>Okuma</i>	Metin “Koşmak şart mı?” sorusu üzerinden sporun sağlık üzerinde etkili olduğunu savunan bir içeriktedir. Metin savunulan fikri destekleme açısından özellikle “gerekçe” elementi bağlamında oldukça güçlüdür. Ancak diğer önemli elemanlar olan “veri, karşı iddia, sonuç” açısından ise yetersizdir. Anlama etkinliklerinde ise metin elementlerini keşfetmeye ve ortaya koymaya dönük bir etkinlik yoktur. Karşı iddia göz ardı edilmiştir.
Tutsaklık Mı, Koruma Mı?	86	<i>Okuma</i>	Tartışmacı metin elementlerini içermesi bakımından oldukça etkili bir örnektir. Neredeyse gerekli tüm metin elementlerini içermektedir, denebilir. Özellikle karşı iddiayı da içermesi bakımından önemlidir. Ancak “sonuç” kısmının daha açık olması gerekirdi.

C1 seviyesinde toplam 65 okuma metni tespit edilmiştir. Tespit edilen 65 okuma metninden sadece 2 tanesinin tartışmacı metin özelliği taşıdığı anlaşılmıştır. Metinlerden bir tanesi “Egzersiz Neden Bu Kadar Yararlı?” başlığını taşıırken diğeri “Tutsaklık Mı, Koruma Mı?” başlığını taşımaktadır. B2 ders kitabındaki etkinliklere nazaran “karşı iddia” elementini de barındırmaktadır.

Yedi İklim Türkçe C1 ders kitabında dinleme becerisi içerisinde tartışmacı metin etkinliklerine yönelik bulgular aşağıdadır.

Metin Başlığı	Sayfa	Beceri	Açıklama
Yapay Zekâ	49	<i>Dinleme</i>	Dinlediklerinden hareketle öğrencilerden fikirleri yazmaları ve desteklemeleri isteniyor. Doğrudan bir tartışmacı metin olmasa da farklı görüş ve bakış açılarını ortaya koyma ve yazarın görüşünü kabul ettirmeye yönelik olduğundan dolayı bu kapsamda değerlendirilebilir.

C1 ders kitabında da B2 ders kitabındaki duruma benzer şekilde dinleme becerisi içerisinde 1 metin tespit edilmiştir. Söz konusu etkinlik yazma çalışması ile desteklenmiştir. Etkinlik karşılaştırma işlevine dönük kurgulanmıştır.

Yedi İklim Türkçe C1 ders kitabında yazma becerisi içerisinde tartışmacı metin etkinliklerine yönelik bulgular aşağıdadır.

Metin Başlığı	Sayfa	Beceri	Açıklama
Teknolojinin Faydaları	42	<i>Yazma</i>	Teknolojinin olumlu ve olumsuz yanlarının yazılması istenmiş. Bu da öğrencilerin karşı iddiaları dikkate alması ve yazılı hale getirebilmeleri açısından faydalıdır.
Size Göre	86	<i>Yazma</i>	İki görüşün yazılması istenmiş. Bu da öğrencilerin karşı iddiaları dikkate alması ve yazılı hale getirebilmeleri açısından faydalıdır.
Yazı Analizi	164	<i>Yazma</i>	İki görüşün yazılması istenmiş. Bu da öğrencilerin karşı iddiaları dikkate alması ve yazılı hale getirebilmeleri açısından faydalıdır.

C1 ders kitabında tartışmacı metne yönelik 3 yazma etkinliğine rastlanmaktadır. B2 seviyesinden farklı olarak bu etkinliklerin karşı görüş/karşı iddiayı da içermeleri beklenmiştir. Ancak metin türü öğretimine dair bir içeriğe rastlanmamıştır. Türün gereklilikleri öğretilerek, tür temelli bir yazma yaklaşımı benimsenmemiştir.

Yedi İklim Türkçe C1 ders kitabında konuşma becerisi içerisinde tartışmacı metin etkinliklerine yönelik bulgular aşağıdadır.

Metin Başlığı	Sayfa	Beceri	Açıklama
Kırmızı Giyen Kazanır	19	<i>Konuşma</i>	Fikrini savunmasına dönük konuşma sorusu
Spor Müsabakalarında Kazanmak Mı Önemli Yoksa Katılmak Mı?	19	<i>Konuşma</i>	Tartışmacı konuşma sorusu
Konuşma Soruları	74	<i>Konuşma</i>	Tartışmacı konuşma sorusu
(Ünite Hazırlık)			
Nüfusunuz Az Mı Çok Mu?	143	<i>Konuşma</i>	İki tane tartışmacı konuşma sorusu verilmiştir.

C1 ders kitabında nicel anlamda bakıldığında tartışmacı konuşma etkinliklerinin diğer beceri alanındaki etkinliklerden daha fazla yer aldığı söylenebilir. Ancak bu sayının C1 kitabı boyunca 4 etkinlikle sınırlı olduğu tespit edilmiştir.

4. Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yaygın olarak kullanılan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 ve C1 ders kitapları (2015) tartışmacı metin içerikleri açısından ele alınmıştır. Tartışmacı metinler, bireylerin kendi fikirlerini savundukları ve karşı fikirleri çürütmeye çalıştıkları metin türüdür. Özellikle akademik eğitim

alacak uluslararası öğrencilerin Türkçe öğrenirken tartışmacı metin türündeki örneklerle karşılaşması ve buna yönelik bir öğretime tabi tutulması gerekir. Çünkü akademik metinlerin işlevleri ve yapıları incelendiğinde betimleme, ikna etme, sebep-sonuç ortaya koyma, karşılaştırma ve tartışma gibi özelliklerden en az birinde düzenlendiği görülür. O hâlde dil öğrenen bireylerin hedef dili akademik boyutlarıyla kullanabilmesi, alımlama ve üretim gerçekleştirebilmesi açısından bu metin yapılarını öğrenmesi işlerini kolaylaştıracaktır. Bu amaç doğrultusunda, yabancı dil öğretiminin merkezinde ders kitapları yer aldığı için kullanılan kaynaklarında iyi kurgulanmış, Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni'nin (D-AOBM, 2020) önerdiği metin türlerinde iyi örneklerle ve öğretim stratejilerine yer vermesi önem arz etmektedir.

Bu çalışmada Yedi İklim Türkçe B2 ve C1 ders kitapları tartışmacı metin türüne yer vermesi açısından yetersiz görülmüştür. Diğer metin türleri içerisinde oransal olarak çok az sayıda yer verildiği görülmüştür. Dil öğretim programlarının B2 ve C1 seviyeleri tanımlayıcıları arasında tüm beceriler içerisinde tartışma unsurları, tartışma etkinlikleri, tartışmacı metin elementleri bu kadar geniş bir yer tutmakta iken bunun ders kitaplarına yeterince yansımaması bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim alacak bireylerin akademik hayatlarında karşılaşacakları kaynaklarda bu türün yer alması, bu türde metinleri çözümlenmeleri konusunda yeterince gelişmemelerine ve eğitim hayatlarında zorluklar yaşamalarına sebep olacaktır. Ayrıca rapor yazma, ödev, bildiri, makale ve tez yazma süreçlerinde de üretim becerileri açısından bu türün dil yapısını, şematik formunu yerli yerince kullanabilme konusunda da eksiklikler yaşayacaklardır.

Yapılan inceleme sonucunda B2 ders kitabında toplam 59 metin tespit edilmiştir. Tespit edilen 59 okuma metninden sadece 2'sinin tartışmacı metin özelliği taşıdığı, teknik anlamda sadece 1 metinde, tartışmacı metnin tüm özellikleri kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Akat (2022) "Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Okuma Metinlerinin Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metnine Uygunluğu" adlı yüksek lisans tezinde Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe serisini incelemiştir. Çalışmasının sonucunda çerçeve metindeki bilgi ve sav için okuma kategorisindeki "Bir metnin ne zaman olgusal bilgi verdiğini ve ne zaman okuyucuyu bir şeye ikna etmeye çalıştığını fark edebilir." kazanımının altı farklı metinle örtüştüğünü; ancak "Alanındaki son derece uzman kaynaklardan bilgi, fikir ve görüş alabilir." kazanımı, "Belirli duruş ve tutumun sergilendiği çağdaş sorunlarla ilgili makaleleri ve raporları anlayabilir." kazanımı ve "Söylemsel metindeki farklı yapıları (karşıt savlar, sorun-çözüm sunumu ve sebep-sonuç ilişkisi) tanıyabilir." kazanımının hiçbir metinle örtüşmeyen kazanımlar olduğunu ifade etmektedir. Bunun yanı sıra öğretim seti boyunca 89 metinden sadece 4'ünün dil işlevlerinden "eylem planlarını yönetme ve karar verme (ikna)" işlevine karşılık geldiğini ve bu sebeple bu işlevi yerine getirme açısından sınırlı metin kullanıldığını açıklamaktadır. Deniz ve Çekici (2019) ise Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Türkçe Öğreniyorum öğretim setinin dil işlevleri bakımından sınırlı bir nitelik taşıdığını tespit etmiştir. Bu yönüyle Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe ve Türkçe Öğreniyorum setlerine dair bulunan sonuçlar bu çalışmada ortaya çıkan sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Bilindiği üzere tür temelli öğretimde model metinlerin yeri önemlidir. Bu anlamda öğretilen metin yapısının iyi örneklerine kitapta yer verilerek metin çözümlenme etkinliklerine yer verilir (Seyedi, 2019: 44). Bu yolla da bireylerin metin yapısını öğrenerek tür ve içerik arasındaki kurguyu keşfetmeleri sağlanır. B2 ders kitabının bu ilkeyi yeterli düzeyde sergilemediği söylenebilir. Yazma

becerisi içerisinde tartışmacı metne yönelik 3 etkinliğe rastlanmaktadır. Bu etkinliklerin de daha ziyade paragraf düzeyinde kaldığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla B2 ders kitabındaki yazma etkinlikleri tartışmacı metin kurgusunu öğretecek, öğrencilerin bu yeteneklerini ortaya koyacak yapıda değildir. Zira öğrencilerden böyle bir metin yazılması istendiğinde sadece kendi bakış açılarını yazarak onları desteklemeye çalışmaktadırlar. Ancak tartışmacı metinlerde farklı bakış açıları ve karşı argümanlara yer verilerek bunlar çürütülmeye çalışılır. B2 ders kitabında diğer becerilere nazaran konuşma etkinliklerine daha fazla yer verildiği görülmektedir. Konuşma sorularında genellikle öğrencilerin bir fikri desteklemeleri istenmektedir. Konuşma becerisine yönelik tartışmacı sorularda da karşı argümanlara yer verilmeye dair bulgulara rastlanmamıştır.

C1 ders kitabında ise toplam 65 okuma metni yer almakta iken bunlardan 2'sinin tartışmacı metin yapısını yansıttığı görülmüştür. C1 ders kitabında da B2 ders kitabındaki gibi dinleme becerisi içerisinde sadece 1 metnin bulunduğu, bu etkinliğin yazma çalışması ile desteklendiği bulgusuna ulaşılmıştır. Esasında beklenen yazma çalışması da karşılaştırma işlevine dönük kurgulanmıştır. C1 ders kitabında 3 yazma etkinliğine yer verilmesi dil öğretim programlarındaki standartlarla örtüşmemekte, söz konusu programlarda beklenen kazanımların gerçekleştirilebilmesi açısından beklenen yoğunluk ve etkinlik yapılarından oldukça uzaktır. Ayrıca hem B2 hem de C1 ders kitaplarında metin türü öğretimine dair bir içeriğe yer verilmemesi de dikkat çekici bir konudur. Okuma ve yazma etkinliklerinde türün gereklilikleri öğretilerek tür temelli bir okuma ve yazma yaklaşımı tercih edilmemiştir. C1 ders kitabında nicel anlamda bakıldığında tartışmacı konuşma etkinliklerinin diğer beceri alanındaki etkinliklerden daha fazla yer aldığı söylenebilir. Ancak bu sayının C1 kitabı boyunca 4 etkinlikle sınırlı olması da manidardır. Açık ve İltar (2019), Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti'ndeki metin türü çeşitliliğinin tüm metinlere oranını %12,2 olarak tespit etmişlerdir. Korkmaz (2019b) ise yabancı dil olarak Türkçe öğretimindeki ders kitaplarındaki dinleme metinlerini, metin sınıflandırılması bağlamında detaylıca incelediği çalışmasında B1, B2 ve C1 seviyelerinde özgün (doğal) metin kullanımının arttığını ifade etmektedir. Kitaplardaki özgün metinlerin akademik metinleri de içermesi önemlidir. Tartışma, akademik metinlerin olmazsa olmaz boyutudur. Dil öğrenen bireylerin bu yöndeki dinleme becerilerinin geliştirilmesi açısından da bu türde örneklerle karşılaşması gerekir. Ancak dinleme becerisi içerisinde tartışmacı metinlerin sınırlılığı yabancılara Türkçe öğretim kitaplarındaki temel eksiklerden birine işaret etmektedir. Nitekim, Şimşek (2016) de Yedi İklim Türkçe B2 ders kitabını incelemiş ve "B2 düzeyinde yabancı dil öğrenen öğrenciler ile akademik amaçlarla hedef dili öğrenmeye çalışan öğrenciler için akademik dinleti ve sunumların dinleme becerisi kapsamında yeteri kadar yer almadığı gözlemlenmiştir" sonucuna varmıştır. Erdem ve diğerleri (2015) ise yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan okuma metinlerini, çerçeve metne uygunluğu ve işlevsel metin özellikleri kapsamında öğretim elemanları ile görüşme gerçekleştirerek değerlendirdikleri araştırmanın sonucunda "Yabancılara Türkçe öğretiminde okuma eğitimi için seçilen metinlerin AB Ortak Başvuru Metni kapsamındaki seviyelere uygunluğu öğretim elemanlarının yarısı tarafından kısmen uygun bulunmuş." ifadesine yer vermiştir. Dolayısıyla söz edilen araştırmaların sonucu, bu çalışma kapsamında incelenen Yedi İklim Türkçe B2 ve C1 ders kitaplarının çerçeve metinde geçen tartışmacı metin unsurlarını yeterli düzeyde karşılamadığı sonucuyla örtüşmektedir. Özetle, Yedi İklim Türkçe B2 ve C1 ders kitaplarının tartışmacı metin yapısı öğretimi, bu türün biçim ve içerik özelliklerinin keşfettirilmesi, yer verilen model metinlerin sayısı ve buna

yönelik kurgulanan etkinlikler açısından oldukça yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Yeni çalışmalar, dil öğretim programlarının standartları ve farklı bakış açılarıyla ders kitaplarının güncellenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

5. Öneriler

Çalışmanın sonuçlarına göre ders kitaplarının çerçeve metne göre düzenlenmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda, dil öğreten kurumlar ve akademik çevreler iş birliği içinde yeni yaklaşımları esas alan kaynaklar üretmelidir. Bu çalışmalarda, tür temelli yaklaşım dikkate alınmalıdır. Metin türleri ve yapıları yabancı dil öğrenen bireyler açısından kolay kazanılan bir olgu değildir. Bu sebeple, dil öğretiminde daha somut ve amaca dönük içerikler hazırlanmalı, bu şekilde metinlerin temel elementleri öğrencilere kazandırılmaya çalışılmalıdır. Ayrıca metin çözümleme etkinliklerinin de metin türüne uyumlu bir şekilde hazırlanması önemlidir. Çünkü metnin detaylarının ve derin yapısının analizinde metne doğru sorular sormak önem taşımaktadır. Ders kitapları bu ilkeyi dikkate almalı, öğrencileri doğru etkinliklerle muhatap kılarak hem türü hem de derin yapıyı anlamaları sağlanmalıdır.

Makale Bilgi Formu

Makale Bilgisi: Makale özgün bir araştırma makalesidir.

Yazarların Katkıları: Çalışmanın tek bir araştırmacısı/yazarı vardır. Tüm katkı kendisine aittir.

Çıkar Çatışması Bildirimi: Tek bir araştırmacı yazar olduğu için çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Telif Hakkı Bildirimi: Dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakları yazarlara aittir ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayınlanmaktadır.

Destekleyen/Destekleyen Kuruluşlar: Bu araştırma için herhangi bir kamu, özel veya kar amacı gütmeyen kuruluştan hibe alınmamıştır.

Etik Onay ve Katılımcı Rızası: Bu araştırma metinler üzerinde gerçekleştirildiğinden etik kurul iznine ihtiyaç yoktur.

İntihal Beyanı: Bu makale iThenticate tarafından taranmıştır. Herhangi bir intihal tespit edilmemiştir.

Kaynakça

- Akat, N. (2022). Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Okuma Metinlerinin Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metnine Uygunluğu (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bartın.
- Barın Erol, Şaban Çobanoğlu, Şeref Ateş, Mustafa Balcı, Cihan Özdemir (Ed.). (2015). *Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı*. Ankara: Merdiven Reklam Tanıtım
- Barın Erol, Şaban Çobanoğlu, Şeref Ateş, Mustafa Balcı, Cihan Özdemir (Ed.). (2015). *Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı*. Ankara: Merdiven Reklam Tanıtım
- Bozkurt, B. Ü. (2019). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Metin Türlerini Kavramlaştırma Eğilimleri ve Tür Farkındalıkları. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 86-102.

- Coşkun, E. & Tiryaki, E. N. (2011). Tartışmacı Metin Yapısı ve Öğretimi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 63-73.
- Demirkan, M. & Heppinar, G. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde “Metin Türü Odaklı Açıklayıcı Metin Yazma Modeli”, *Turkophone Türkçe Konuşurların Akademik Dergisi*, 4(2), 73-86.
- Deniz, K & Çekici, Y. E. (2019). Dil İşlevleri Açısından Türkçe Öğreniyorum Ders Kitabı. *Turkish Studies-Educational Sciences*, 14(6), 3043-3062.
- Dilidüzgün, Ş. (2011). İlköğretim Türkçe Metin Çalışmalarında Metin Türü Farkındalığı. İçinde G. L. Uzun ve Ü. Bozkurt (Ed.), *Türkçenin Eğitimi Öğretiminde Kuramsal ve Uygulamalı Araştırmalar* (ss. 459-474). Essen: Die Blaue Eule.
- Erdem, M. D. & Gün, M. & Şengül, M. & Şimşek, R. (2015). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Okuma Metinlerinin Öğretim Elemanlarınca Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni ve İşlevsel Metin Özellikleri Kapsamında Değerlendirilmesi. *Journal of Turkish Studies*, 10(3), 455-476
- Golder, C. & Coirier, P. (1996). The Production and Recognition of Typological Argumentative Text Markers. *Argumentation* 10, 271–282. <https://doi.org/10.1007/BF00180729>
- Gökçe, B. (2016). Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Tartışmacı Metin Yazma Becerileri ile Bu Becerilere İlişkin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri (Yayımlanmamış doktora tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Günay, D. (2003). *Metin Bilgisi*. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil.
- Güneş, F. (2013). Türkçede Metin Öğretimi Yerine Metinle Öğrenme. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 603-637. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.454>
- Güngör, H. (2020). Akademik Türkçe Öğretiminde Yazma Eğitimi. İçinde B. Tüfekçioğlu (Ed.), *Akademik Amaçlar İçin Türkçe Öğretimi Kuram ve Uygulama* (ss. 165-187). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- İltar, L. & Açık, F. (2019). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Metin Türlerinin Sınıflandırılması ve Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma Metinlerinin Değerlendirilmesi. *Türkiyat Mecmuası-Journal of Turkology* 29(2), 311-346. <https://doi.org/10.26650/iuturkiyat.658073>
- Karababa, Z. C. (2009). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi ve Karşılaşılan Sorunlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 42(2), 265-277.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (17. baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık
- Korkmaz, C. B. (2019a). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kullanılan Dinleme Metinlerinin Metin İşleme Süreleri. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 7(1), 121-146.
- Korkmaz, C. B. (2019). Metin Sınıflandırması Bağlamında Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kullanılan Dinleme Metinleri. *Türkiyat Mecmuası-Journal of Turkology*, 29(1), 93-126.

- Korkut, E. (2016). Metin Dilbilimi ve Dil Öğretimi. İçinde E. Korkut, ve İ. Onursal Ayırır (Ed.), *Dil Bilimleri ve Dil Öğretimi* (ss. 173-199). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- MEB. (2021). Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni: Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme Tamamlayıcı Cilt. Online erişim: http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_01/04144518_CEFR_TR.pdf
- Mert, E. L. (2011). 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Metinsellik Ölçütlerine Uygunlukları. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, 153, 7-23.
- Seyedi, G. (2019). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Akademik Yazma Öğretimi (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Sidekli, S. (2018). Metin Öğretimi. İçinde M. Yılmaz (Ed.), *Yeni Gelişmeler Işığında Türkçe Öğretimi* (ss. 135-165). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Şimşek, R. (2016). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Temel Dil Becerileri Bağlamında Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Temizkan, M. (2016). Türkçe Dersi Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki Okuma Etkinliklerinin Metin Yapısı Açısından Değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(1), 31-52.
- Topçuoğlu Ünal, F. (2022). Metin Türleri ve Öğretimi. İçinde İ. Y. Öztürk ve M. Memiş (Ed.), *Yazma Eğitimi* (ss. 211-229). Ankara: Nobel Yayıncılık
- TYDÖP (2019). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı*. İstanbul: TMV Yayınları.
- Yıldırım, A. & Şimşek. H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.